

Agris

Mr

naam

AGRISTO

activiteit

AARDAPPELVERWERKING

citaat

**“WE PRODUCEREN OP VRAAG VAN DE KLANT
EN ZOEKEN CONTINU NAAR NIEUWE RECEPTUREN
EN PRODUCTVARIANTEN.”**

Agristo is een familiebedrijf dat al dertig jaar gespecialiseerd is in de verwerking van een op-en-top Belgisch product: de aardappel. De hoofdzetel is in Harelbeke, maar het bedrijf heeft ook vestigingen in Nazareth, Wielsbeke en het Nederlandse Tilburg. Agristo produceert jaarlijks 400.000 ton afgewerkt product – aardappelen verwerkt tot frieten, kroketten, puree, rösti, gratins en zoveel meer – en realiseerde daarmee in 2015 een omzet van 290 miljoen euro.

De aardappelen komen van Belgische, Nederlandse en Franse producenten uit een ruime straal van 100 km van de productievestiging. Slechts twee procent van de afzet gaat naar de Benelux, de rest naar 115 landen wereldwijd. Het Verenigd Koninkrijk en Frankrijk zijn grote afnemers. “We produceren op vraag van de klanten, met elk hun eigen receptuur en verpakking, zodat supermarkten het product als hun huismerk op de markt kunnen brengen”, zegt sales director Filip Wallays.

Het hoogtechnologisch bedrijf is in volle groei. Het stelt nu 450 à 500 personeelsleden tewerk, maar daar komen er met de nieuwe productievestiging in Wielsbeke nog een 100-tal bij, over de verschillende afdelingen heen. “Het wordt een uitdaging om de juiste profielen te vinden op de arbeidsmarkt”, aldus Wallays. Het productieproces verduurzamen, blijft een permanent aandachtspunt. Restproducten gaan nu naar de papier- en veevoederproductie en naar eigen biogasinstallaties.

Agristo ziet de toekomst met vertrouwen tegemoet. De aardappel is een lekker en budgetvriendelijk product dat wereldwijd aan populariteit wint. Daarvoor rekent het bedrijf wel op een vrije markttoegang. Steeds meer landen nemen vandaag echter protectionistische maatregelen. In onze streken moeten we “een leefbare landbouwomgeving voor de aardappel” creëren, besluit Wallays.

Foto: sales director Filip Wallays bij de frietproductie

AARDAPPELEN, GRAAN EN SUIKER

Els Bernaerts, Els Demuynck, Jonathan Platteau,
Vincent Samborski en Dirk Vervloet

1 INLEIDING

Dit hoofdstuk beoogt een beknopte beschrijvende analyse van de akkerbouwketen aan de hand van een aantal kerncijfers en met bijzondere aandacht voor de samenwerking in de keten.

De akkerbouwketen is zeer uitgebreid en wordt gedefinieerd als de direct en indirect samenhangende economische activiteiten verbonden met de productie, verwerking en afzet. In dit hoofdstuk wordt de analyse echter beperkt.

Wegens gebrek aan gedetailleerde cijfers voor andere akkerbouwproducten, wordt de analyse toegespitst op aardappelen, graan en suiker.

Enkel de weg van consument tot landbouwer komt aan bod omdat geen specifieke cijfers in verband met de toelevering van de akkerbouwsector beschikbaar zijn. Voor algemene cijfers van de toelevering wordt verwezen naar het hoofdstuk 'De keten'.

De focus wordt gelegd op de consumptieketen, zodat de productie van veevoeders, bio-ethanol, enz. buiten de analyse vallen.

Ook de productie van aardappelen uit de moestuinen wordt buiten beschouwing gelaten. Volgens Valerie Dewaelheyne (2014) bedraagt de totale moestuinproductie in Vlaanderen ongeveer 22.000 ton aardappelen (cijfer 2007).

Aangezien de cijfers van de gespecialiseerde akkerbouwsector niet opgesplitst kunnen worden naar de subsectoren aardappelen, graan en suiker, wordt de keten akkerbouw als één geheel beschouwd. Waar mogelijk wordt dan per stadium een onderscheid gemaakt tussen aardappelen, graan en suiker.

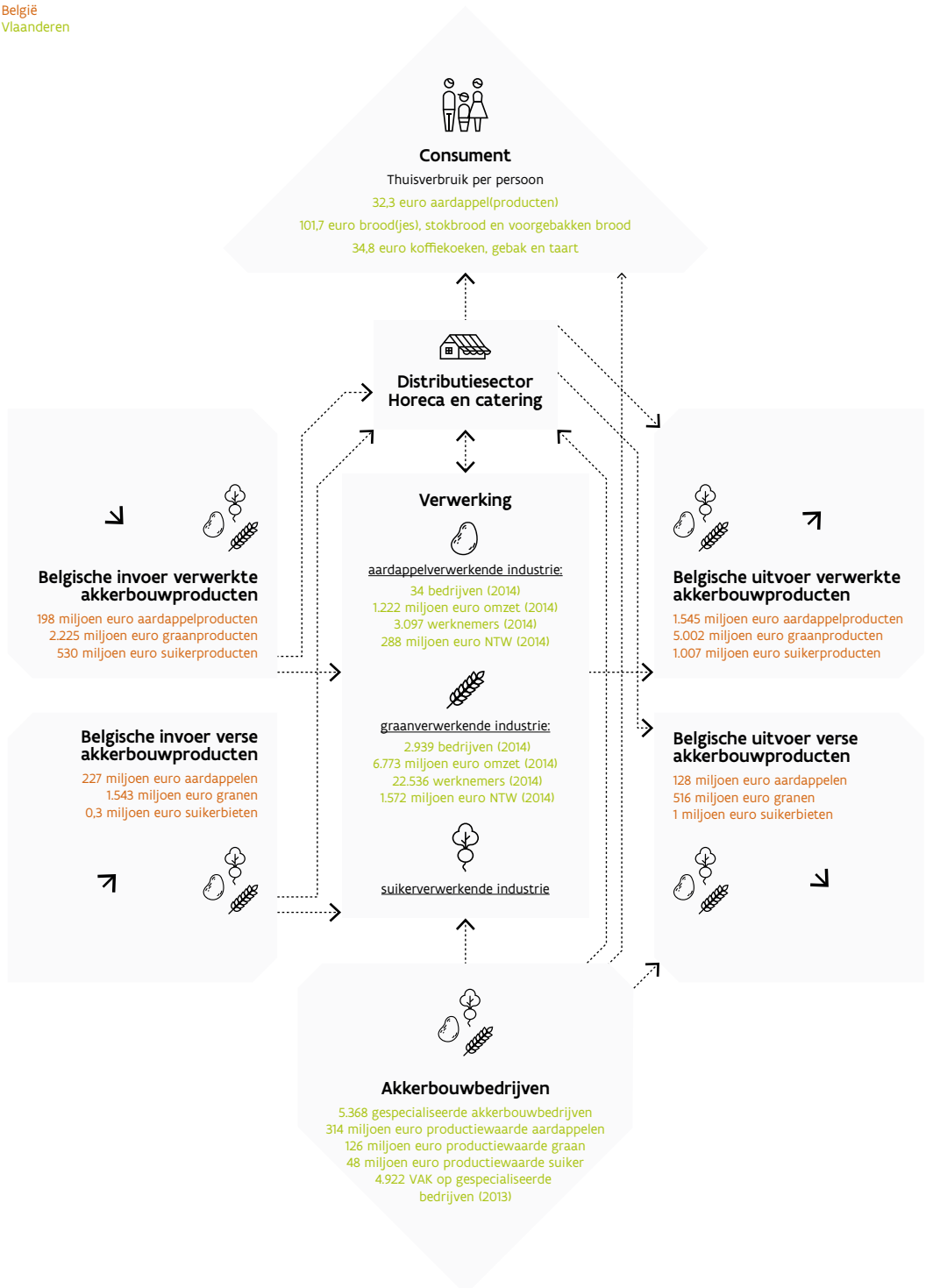
Meer methodologische details worden opgenomen in de bijlage 'Begrippen en methoden', terug te vinden op de website www.landbouwrapport.be.

Figuur 1 geeft een schematisch overzicht van de geanalyseerde schakels en bedrijvigheden en van de voornaamste stromen in de kolom. In het schema worden eveneens een aantal statistieken per stadium opgenomen, die verder in dit hoofdstuk in detail toegelicht worden. Meer methodologische details worden opgenomen in de bijlage 'Begrippen en methoden', terug te vinden op de website www.landbouwrapport.be.

Voor we de verschillende stadia in detail analyseren, lichten we eerst de samenwerking in de keten toe.

Figuur 1. Van consument tot boer in beeld, akkerbouwproducten, 2015

België
Vlaanderen

2 SAMENWERKING IN DE KETEN

De rentabiliteit in de akkerbouw vormt een grote uitdaging omdat de opbrengsten afhankelijk zijn van de weersomstandigheden en omdat de landbouwer zelf weinig invloed kan uitoefenen, noch op de prijzen van productiemiddelen, noch op de verkoopprijs. De markt kenmerkt zich door veel aanbieders tegenover enkele afnemers en door fluctuerende productieniveaus als gevolg van schommelende arealen, weersinvloeden, ziekten en plagen (Bergen et al., 2015). Met de verdere liberalisering van de landbouwsector heeft de Europese Commissie bij de laatste hervorming van het gemeenschappelijk landbouwbeleid (GLB) maatregelen getroffen om een goede ketenwerking te bevorderen en de onderhandelingspositie van de primaire producenten te versterken.

Land- en tuinbouwers mogen zich nu ook via een producentenorganisatie (PO) organiseren en daardoor samen onderhandelen en informatie uitwisselen. Vroeger waren dergelijke collectieve onderhandelingen vanwege beperkingen inzake mededinging beperkt tot enkele sectoren zoals hop, wijn, groenten en fruit. Nu mag het in alle sectoren. Zo'n PO helpt onder meer bij de distributie en de afzet van producten, ijvert voor een betere kwaliteit en moedigt haar leden aan om goede milieupraktijken toe te passen. PO's kunnen zich verder groeperen in unies van producentenorganisaties (UPO's) en in brancheorganisaties (BO's). Die laatste bevatten niet enkel landbouwers maar omvatten de hele keten of meerdere schakels uit de keten. BO's mogen allerlei ketenafspraken maken, behalve over prijzen en volumes (Europese Commissie, 2015).

In tegenstelling tot andere EU-lidstaten en de groente- en fruitsector, waar PO's al langer bestaan (zie hoofdstuk 'Groenten en fruit'), zijn er in Vlaanderen sinds het nieuwe GLB nog geen PO's ontstaan binnen de akkerbouw. Dat heeft te maken met hoe de sector zich vroeger al georganiseerd heeft. Bepaalde taken of problemen die een PO of BO op zich kan nemen zijn al in andere structuren of afspraken aangepakt. De voorwaarden die gekoppeld zijn aan de oprichting van nieuwe organisaties lijken niet voldoende interessant te zijn om de huidige praktijken te veranderen. Volgens de huidige Europese wetgeving mogen producenten van suiker en granen collectief onderhandelen over prijs en volume zonder eigendomsoverdracht (tussen producent en PO) voor het geheel of een deel van de productie. De andere sectoren zoals aardappelen mogen collectief samenwerken via PO's en collectief over prijzen onderhandelen maar met verplichte eigendomsoverdracht en voor de hele productie (Platteau et al., 2014).

2.1 VEGAPLAN STANDAARD

Een voorbeeld van een al bestaande praktijk is de Vegaplan Standaard. Dat is een lastenboek dat de kwaliteit garandeert van plantaardige producten. Vegaplan (2016) is het resultaat van een interprofessioneel initiatief. Het is ontwikkeld tussen landbouworganisaties en het overlegplatform voor de verwerking van en handel in de plantaardige grondstoffen en producten (OVPG). OVPG vertegenwoordigt de verschillende afnemers van plantaardige producten en bestaat uit Belgapom (handel in en verwerking van aardappelen), BEMEFA (Beroepsvereniging van mengvoederfabrikanten), Synagra (handel in graangewassen), CEFI Belgium (verwerking van cichorei), KVBM (Koninklijke Vereniging der Belgische Maalders), Fresh Trade Belgium (handel in groenten en fruit), SUBEL (Vereniging van Belgische suikerproducenten), Vegebe (Verbond van Groenteverwerkende Bedrijven – handel en verwerking van industriegroenten) en het VBT (Verbond van Belgische Tuinbouwcoöperaties).

Vegaplan bouwt verder op het Integraal Keten Kwaliteit Beheersysteem (IKKB), dat streefde naar één, bottom-up georganiseerd, kwaliteitsborgingssysteem voor de volledige sector. In 2004 is de eerste IKKB Standaard voor aardappelen, groenten en fruit gepubliceerd. De Vegaplan Standaard is van toepassing op alle teelten, behalve sierteelten. Het lastenboek geeft markttoegang aan de teler omdat het attesteert dat de producten de wettelijke eisen eerbiedigen en dat ze aan de eisen van de afnemers en de verwachtingen van de consumenten voldoen. Ook heeft loonwerk zijn standaard om ook daar de ketenkwaliteit te verzekeren.

De Vegaplan Standaard waarborgt de voedselveiligheid, de traceerbaarheid en de productkwaliteit. Dat garandeert ook dat eisen rond milieu, duurzaamheid en Integrated Pest Management (IPM) gerespecteerd zijn. Als de landbouwer de bepalingen opvolgt, voldoet hij met één enkele audit aan de verwachtingen van verschillende instanties. De Vegaplan-certificatie valoriseert zo het werk van de plantaardige sector, erkent de kwaliteit van de plantaardige producten, verbetert de prestaties van de landbouwondernemingen en verlaagt de auditkosten. Voor de afnemer betekent de Vegaplan-certificatie een vereenvoudiging in de controle, een garantie dat de geleverde producten aan de normen van het lastenboek voldoen en een antwoord op de verwachtingen van hun klanten. In 2014 waren 16.309 deelnemers door Vegaplan gecertificeerd. Dat aantal bevat ook buitenlandse landbouwers.

Om de certificatiekosten laag te houden is er gestreefd naar de uitwisselbaarheid van de Vegaplan Standaard met belangrijke andere buitenlandse kwaliteitsstandaarden. Door Vegaplan gecertificeerde landbouwers kunnen dan zonder bijkomende audit hun producten als erkend product op de buitenlandse markt commercialiseren. Het gaat hierbij om Qualität und Sicherheit GmbH (QS, besloten vennootschap) uit Duitsland voor groenten, fruit en aardappelen met bestemming versmarkt, VVAK (Voedsel- en Voederveiligheid Akkerbouw) uit Nederland voor industriegroenten, suikerbieten, granen, oliehoudende en eiwitrijke gewassen en VVA aardappelen uit Nederland. Daarnaast kunnen door Vegaplan gecertificeerde gewassen uitgevoerd worden naar door FCA gecertificeerde bedrijven. FCA staat voor Feed Chain Alliance Standard en is de opvolger van GMP (Good Manufacturing Practice), de standaard in de diervoedersector.

2.2 AARDAPPELEN

De groei die de aardappelsector de laatste decennia heeft doorgemaakt, is indrukwekkend in vergelijking met andere landbouwsectoren. De traditionele, op lokale productie en consumptie gerichte sector heeft zich ontwikkeld tot de wereldleider in export van diepvriesaardappelproducten. Vroeger gingen aardappelen vooral naar de versmarkt. De aardappel werd vaak zonder bewerking als vers product aangeboden aan de consument. De aardappelen worden na de oogst gestockeerd in een loods tot de prijzen gunstig zijn of de afnemers hun bestelde aardappelen nodig hebben. Het grootste deel van de aardappelen gaat momenteel naar aardappelverwerkende bedrijven, zoals een diepvriesfabriek (VILT, 2014).

Belgapom (2016) is de erkende beroepsvereniging voor de Belgische aardappelhandel en –verwerking. Het gaat met name om de handelaars in aardappelen, de bereiders-verpakkers, exporteurs, aardappelschilbedrijven, de aardappelverwerkende bedrijven en de producenten van en handelaars in pootgoed. Belgapom verspreidt sinds 2001 wekelijks op vrijdag de Belgapomnotering. Dat is de meest voorkomende prijs op de fysieke markt voor aardappelen veldgewas met bestemming industrie. De verschillende prijsnoteringen van de aardappelmarkt voor de industrie zijn uitgegroeid tot een betrouwbare en toegankelijk bron van marktinformatie over de Belgische fysieke aardappelmarkt.

Met de expansie van de aardappelverwerkende bedrijven is de contractteelt in de sector toegenomen. Van 30% rond de eeuwwisseling (Gabriels & Van Gijsegem, 2003) is het aandeel contractteelt bij bewaar-aardappelen gestegen naar 55%. Contracten zorgen voor een grotere prijsstabiliteit en –duidelijkheid voor zowel landbouwer als afnemer. De vrijmarktprijzen zijn zeer volatiel als gevolg van de weersomstandigheden die de groei, de oogst en de bewaring van de aardappelen bepalen. De aardappelteler staat voor een vrije keuze qua areaal en wijze waarop hij zijn aardappelen verkoopt (vrij of op contract) (VILT, 2016). Tussen Belgapom en de landbouworganisaties zijn in 2006 onder toezicht van de FOD Economie goede praktijken opgesteld voor de opmaak van teelt- en aankoopcontracten (Belgapom, 2016). De Vegaplan kwaliteitstandaard is geldig. Belgapom heeft samen met Vegebe en Fresh Trade Belgium een autocontrolegids uitgewerkt om de voedselveiligheid in de handel en verwerking te verzekeren.

Deze traditionele en toch jonge sector in de agrovoedingsketen poogt zijn groei verder door te trekken. Belgacom (2016) probeert dat met de andere partners in de keten en de onderzoeks- en praktijkcentra met het project 'Samen voor een duurzame groei'. Een dergelijke groei zorgt ervoor dat, naast de verwerkende industrie, ook de telers en toeleveringsbedrijven zich verder kunnen ontwikkelen.

In tegenstelling tot andere Europese landen zoals Frankrijk bestaat er in Vlaanderen geen producentenorganisatie in de aardappelsector. Naast de bestaande ketenpraktijken zou dat komen door de kleine Vlaamse percelen en de minder homogene gronden. Aardappelen stockeren in enorme frigo's om een constante homogene kwaliteit te waarborgen is dan moeilijker. Een PO zou nochtans kunnen bijdragen aan duidelijkheid over de contractprijzen, aan termijncontracten en aan marktkennis en -sturing (Magnus, 2012).

2.3 GRANEN

De graansector kent een bijzondere historisch gegroeide ketenorganisatie (Gabriels & Van Gijsegheem, 2003). Dat komt door de zware interventieregeling die oorspronkelijk in deze sector gold. Dat zorgde voor een stabiele marktorganisatie en weinig prijschommelingen. Behalve voor de mouterij kent de graansector nauwelijks contractteelten. De meeste landbouwers leveren hun granen niet zelf aan een verwerker maar aan de graanhandelaar. Andere landbouwers verkopen aan de veevoederleverancier of stockeren zelf hun graan. Vaak is dat tot aan de aardappeloogst. Wegens contaminatiegevaar van het graan met een zeer persistente kiemremmer uit de aardappelteelt is er een meldingsplicht voor de landbouwer als hij in hetzelfde gebouw zowel graangewassen als aardappelen opslaat (Vegaplan & Codiplan, 2015).

De graanhandelaar is dus een typische extra tussenschakel in de graankolom. De graanhandelaar weegt het graan, zuivert het indien nodig van onkruid, droogt het en stockeert het. Vervolgens levert de graanhandel aan alle verwerkers in de agrovoedingsketen, zoals de mengvoeder- en zetmeelindustrie, maalderij en non-food. De granen worden voor de commercialisering in overeenstemming gebracht met de normen in de lastenboeken van de verschillende afnemers (Synagra, 2016).

Traditioneel is er een goede vertrouwensrelatie tussen boer en graanhandelaar. De graanhandelaar zorgt bijvoorbeeld voor (technisch) advies omtrent bemesting, variëteiten, dosering en tijdstip van gewasbeschermingstoepassingen. De landbouwer geniet daarnaast ook een zekere flexibiliteit bij de afzetmogelijkheden voor zijn graan. De landbouwer bepaalt bovendien zelf wanneer hij zijn partij granen verkoopt. Synagra, de Beroepsvereniging van de handelaars in graangewassen en andere landbouwproducten, stelt de marktprijzen publiek ter beschikking met een transparant prijssysteem voor koper en verkoper tot gevolg. De kwaliteitseisen waaraan het graan moet voldoen en andere bepalingen, zoals de uiterste verkoopdatum van een campagnejaar, worden jaarlijks besproken binnen de sector voor de verschillende granen en opgenomen in standaardcontracten voor landbouwers. Synagra overlegt met molenaarsfederaties om een standaardcontract op te stellen voor de leveringen en de kwaliteitseisen van nieuwe granen aan de maalderijen (Synagra, 2016).

2.4 SUIKERBIETEN

Sinds 1967 is er een Europees suikerbeleid met een gemeenschappelijke marktordening (GMO). Die marktordening heeft het ontstaan van producentengroeperingen en verenigingen van producentengroeperingen in de sectoren van de suikerbiet en van de suiker bevorderd. De Confederatie van de Belgische Bietenplanters (CBB) vertegenwoordigt de suikerbietplanters. SUBEL is de Algemene Maatschappij van Suikerfabrikanten van België. Beide zijn opgericht met het doel de productie en de afzet van suikerbieten volgens gemeenschappelijke regels te organiseren. Binnen de bepalingen van de GMO-verordening leggen zij de Belgische afspraken vast voor productie en aanbod of voor aankoop en ontvangst van suikerbieten. Dat gebeurt in interprofessionele akkoorden. Dat wetgevend kader werkt en ondersteunt het overlegmodel en het wederzijds vertrouwen in de sector om tot akkoorden te komen. De cichoreisector, die ook valt onder de GMO-verordening, kent geen Europese bepalingen voor gemeenschappelijke regels voor productie en aanbod of aankoop en ontvangst. Die sector slaagt er niet in om tot interprofessionele akkoorden te komen (Magnus, 2012).

In de GMO-verordening zullen de suikerquota eind september 2017 ophouden te bestaan. De nationale productiequota verdwijnen, maar de referentieprijs voor suiker en het systeem van interprofessioneel onderhandelen met bijbehorende aankoopvoorwaarden blijven wel overeind. De huidige overlegstructuur zal zich aan dat veranderende kader moeten aanpassen, omdat een producentenorganisatie in de integrale GMO enkel slaat op een vereniging van landbouwers. In de sector suiker zijn ook suikerproducenten erkend als een groepering van producentenorganisaties. Omdat het belang toeneemt van de interprofessionele akkoorden, die de aankoopvoorwaarden en de leveringscontracten moeten regelen, is het verzekeren of verstevigen van de onderhandelingsmacht van de bietplanters aangewezen. Tegenover de enkele resterende suikerfabrikanten hebben de vele bietplanters een zwakke onderhandelingspositie. De interprofessionele akkoorden die de suikerindustrie en de telers in de toekomst afsluiten, kunnen ook afspraken bevatten over prijzen voor een langere periode (VILT, 2015a). De nieuwe regelgevingscontext veroorzaakt onderhandelingsspanningen omdat een suikerfabriek ook met individuele boeren praat in plaats van collectief te onderhandelen met de CBB (Boerenbond, 2016). Leveringscontracten zijn nochtans pas mogelijk als er een interprofessioneel akkoord is met een door België erkende producentenorganisatie en de suikerindustrie.

3 CONSUMPTIE

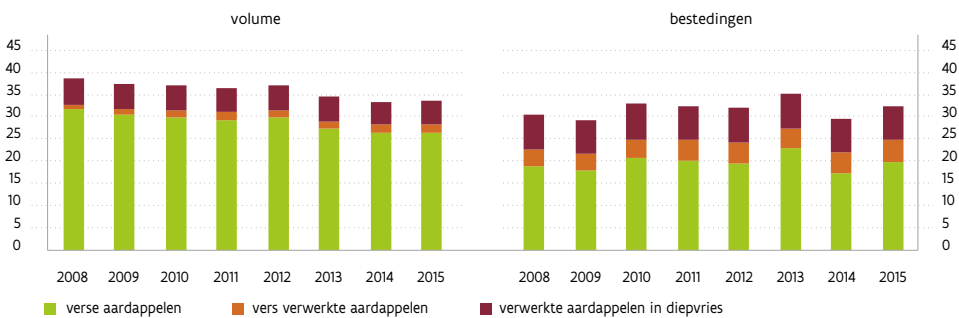
3.1 AARDAPPELEN

Hoewel verse en verwerkte aardappelen in België slechts iets meer dan 2% uitmaken van onze bestedingen aan voeding en dranken, zijn ze de populairste maaltijdbegeleider.

In 2015 kocht de Vlaming 33,5 kg verse en verwerkte aardappelen en slechts 4,0 kg deegwaren en 1,4 kg rijst voor thuisverbruik. Het aandeel van verse en verwerkte aardappelen krimpt wel. Ten opzichte van 2008 worden er immers 13% minder verse en verwerkte aardappelen aangekocht, terwijl er 9% meer deegwaren en slechts 4% minder rijst worden aangeschaft.

Verse aardappelen worden meer aangekocht dan verwerkte aardappelen. 79% van het aangekochte volume aardappelen en 61% van de bestedingen aan aardappelen zijn voor rekening van verse aardappelen. De verse aardappelen zien hun aankoopvolume per capita weliswaar fel slinken: van 31,6 kg in 2008 naar 26,3 kg in 2015 (figuur 2).

Figuur 2. Evolutie van de aankopen per capita van aardappelen voor thuisverbruik in volume (kg) en bestedingen (euro), 2008-2015

Bron: GfK Belgium voor VLAM

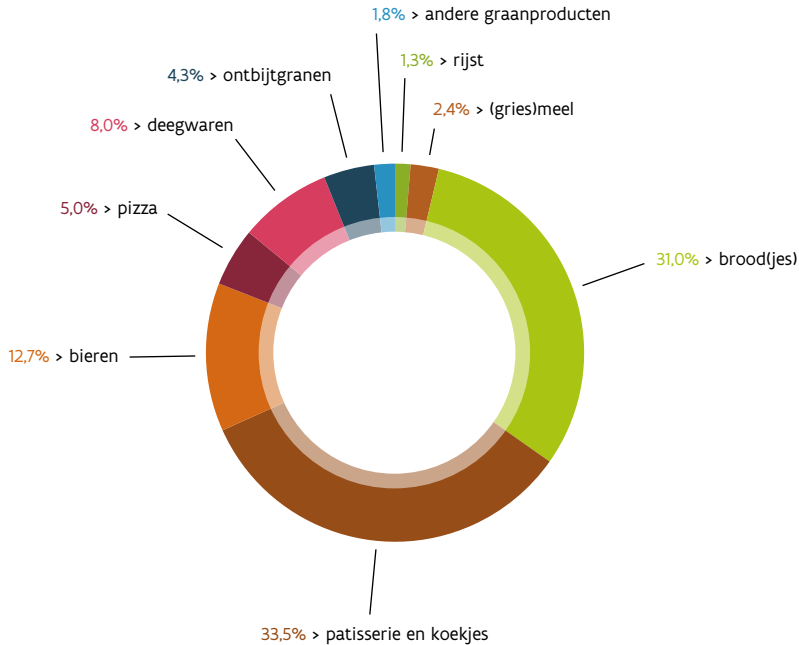
Binnen de verse aardappelen blijft het bintje de meest gekochte variëteit in Vlaanderen, maar het volume-aandeel van het bintje is wel gedaald van 40% in 2008 tot 26% in 2015. Nicola is de tweede belangrijkste variëteit met een aandeel van bijna 13%. Charlotte maakt de top drie compleet met een aandeel van 6%. Die drie variëteiten zijn ook bijna de enige die de gemiddelde Vlaming kent. De variëteit is voor de Vlaming dan ook een minder belangrijk aankoopcriterium. Het kooktype (vastkokend, bloemig) scoort op dat vlak hoger en is na het uitzicht en het verpakkingsgewicht het derde belangrijkste aankoopcriterium.

Er is een groeiende belangstelling van de consumenten voor producten van bij ons. In Vlaanderen evolueerde het marktaandeel van Belgische aardappelen van 70% in 2008 naar 78% in 2015.

3.2 GRAANPRODUCTEN

Van het huishoudbudget van de Belg voor voeding en dranken gaat volgens cijfers van FOD Economie in 2014 bijna 18% naar graanproducten. Brood(jes) en patisserie en koekjes nemen de grootste hap uit dit budget, samen goed voor 65% van het budget voor graanproducten (figuur 3).

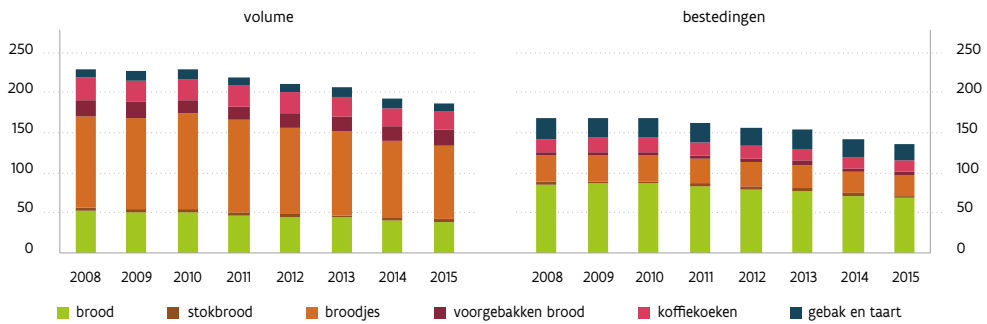
Figuur 3. Verdeling van de bestedingen aan graanproducten, België, 2014

Bron: FOD Economie

Uit aankoopcijfers van GfK blijkt dat in Vlaanderen het thuisverbruik van brood sinds 2008 sterk geslonken is, van 52 stuks of 86 euro per persoon in 2008 naar 38 stuks of 68 euro per persoon in 2015 (figuur 4). Verder is ook de sterke daling van de aankoop van broodjes (pistolets, sandwiches, enz.) en koffiekoeken voor thuisverbruik opvallend (beide -21% in volume).

Figuur 4. Evolutie van thuisverbruik per persoon van brood, koffiekoeken, gebak en taart in volume (stuks) en in bestedingen (euro), Vlaanderen, 2008-2015

Bron: GfK Belgium voor VLAM

Na broodjes en patisserie en koekjes, is bier het derde belangrijkste graanproduct in het Belgische huishoudbudget. Ongeveer 13% van het budget van graanproducten is bestemd voor de aankoop van bier. Daarnaast wordt er ook veel bier buitenshuis geconsumeerd. Volgens cijfers van de Belgische Brouwers dronk in 2015 de Belg gemiddeld 71 liter bier. Daarvan is 44% via de horeca. Ten opzichte van 2008 is het bierversbruik per persoon met 14% gedaald.

3.3 SUIKER

De aankoop van suiker zelf bedraagt in België slechts 0,3% van het budget voor voeding en dranken per persoon in 2014. Er wordt echter ook veel suiker gekocht via andere voedingsproducten (koekjes, frisdrank, enz.). De voedingsindustrie gebruikt suiker als smaakmaker, voor een langere houdbaarheid van bepaalde producten, voor de textuur, kleur, enz.

Het onderzoeksbureau Euromonitor berekende in 2015 het suikerverbruik in 54 landen aan de hand van de hoeveelheid gekochte frisdrank en verpakt voedsel. Volgens deze cijfers zou de gemiddelde Belg ongeveer 95 gram suiker per dag per persoon verbruiken. België is daarmee de zesde grootste verbruiker van de onderzochte landen, na de VS, Duitsland, Nederland, Ierland en Australië.

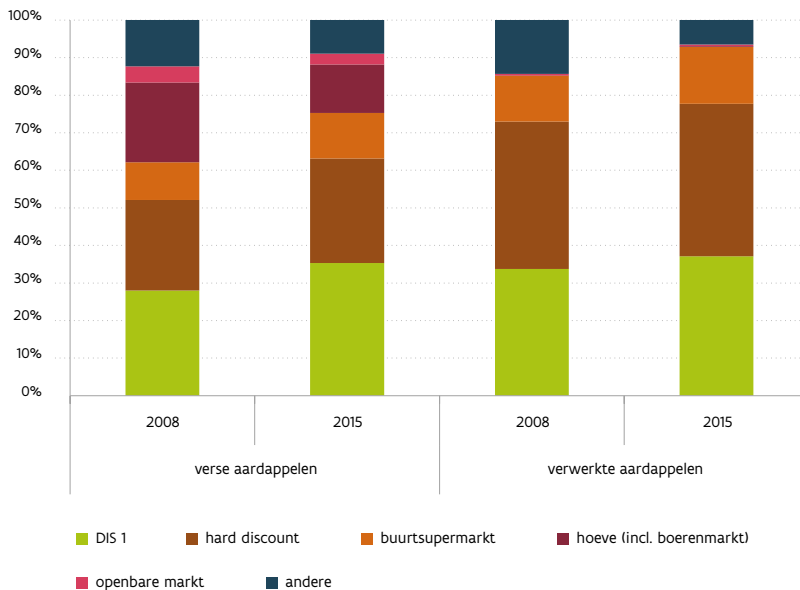
4 DISTRIBUTIESECTOR

4.1 AARDAPPELEN

Aardappelen vinden hun weg naar de consument via de gespecialiseerde en niet-gespecialiseerde groot- en kleinhandel of worden rechtstreeks aangekocht bij de producent.

Ongeveer drie vierde van de verse aardappelen wordt in Vlaanderen aangekocht in de supermarkt, waarvan het meeste in de supermarkt van het type DIS 1 (figuur 5). Ten opzichte van 2008 is het aandeel van alle types supermarkten gestegen, vooral ten nadele van de hoeve. Ondanks het overwicht van de supermarkten is de aardappel het voedingsproduct waarbij de rechtstreekse aankoop bij de boer het hoogste marktaandeel haalt. Dat aandeel daalde wel van 21% in 2008 tot 13% in 2015.

Figuur 5. Verdeling van de aangekochte hoeveelheden aardappelen volgens aankoopkanaal, 2008 en 2015

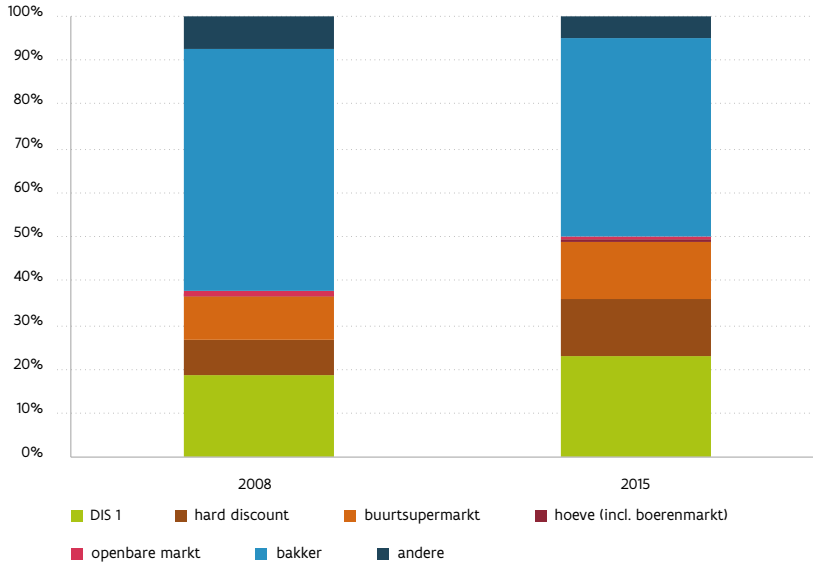
Bron: GfK Belgium voor VLAM

Voor verwerkte aardappelen is de hard discount het voornaamste aankoopkanaal (41%). Ook hier winnen DIS 1, de hard discount en de buurtsupermarkt aan belang.

4.2 GRAANPRODUCTEN

De bakker blijft in Vlaanderen het kanaal bij uitstek voor brood en banket, maar ziet zijn aandeel slinken van 55% in 2008 tot 45% in 2015 (figuur 6).

Figuur 6. Verdeling van de bestedingen aan brood en banket volgens aankoopkanaal, 2008 en 2015

Bron: GfK Belgium voor VLAM

5 VERWERKING

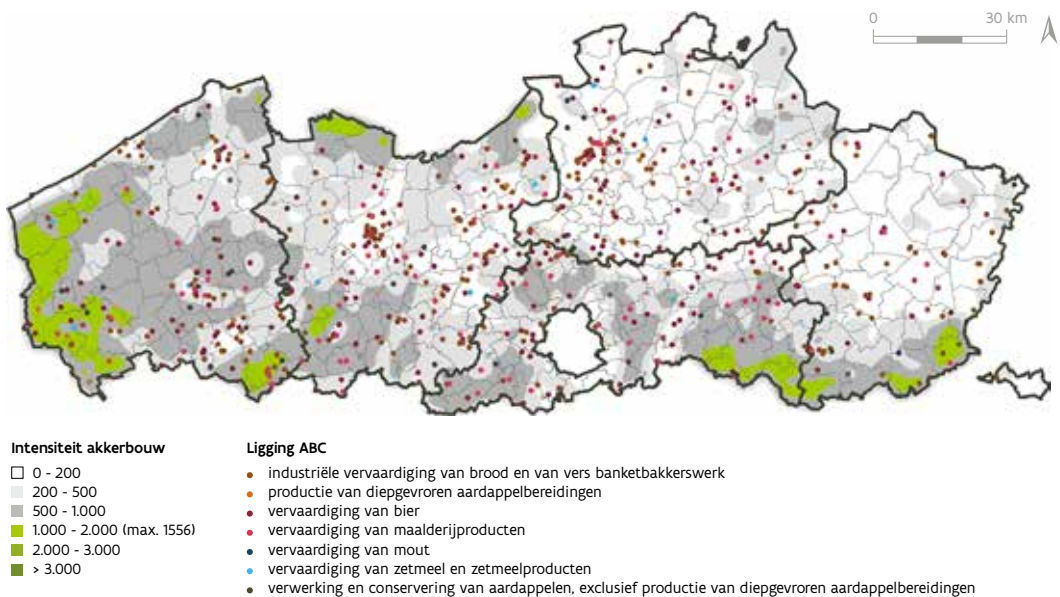
In figuur 7 geven we de voornaamste bedrijven met de verwerking van akkerbouwproducten als hoofdactiviteit weer op de intensiteitskaart van de akkerbouwteelten.

De aardappelverwerking is grotendeels gelinkt aan de productiegebieden. Zo is er een sterke concentratie van aardappelverwerking in het zuiden van West-Vlaanderen, een belangrijk akkerbouwgebied. Een aantal aardappelverwerkende bedrijven in Henegouwen, net over de taalgrens, hebben eveneens West-Vlaamse roots. Zo is Lutosa opgericht door een West-Vlaamse ondernemer.

Wat de graanverwerkende bedrijven betreft, is de link met de typische akkerbouwstreken (zandleem- en leemgronden en de polders) veel minder duidelijk. De graanverwerkers zijn voor hun bevoorrading grotendeels afhankelijk van het buitenland. Het graan dat geteeld wordt in Vlaanderen is immers vooral bestemd voor de veevoedernijverheid, die in dit hoofdstuk niet meegenomen wordt bij de graanverwerking.

De suikerfabriek van Tienen ligt in een typische akkerbouwstreek. Door de sluiting van een aantal suikerfabrieken telt België nog maar twee suikerondernemingen: Tiense Suikerraffinaderij en Iscal Sugar in Fontenoy.

Figuur 7. Verwerking van akkerbouwproducten en intensiteit van de akkerbouwteelten in Vlaanderen, euro standaard output per hectare, 2015

Bron: Departement Landbouw en Visserij, Belfirst, Kruispuntbank Ondernemingen en Agentschap voor geografische Informatie Vlaanderen

5.1 AARDAPPELEN

Vlaanderen telt in 2014 34 bedrijven met als hoofdactiviteit aardappelverwerking. Hoewel ze slechts 1% van het aantal bedrijven in de Vlaamse voedings- en drankenindustrie vertegenwoordigen, zijn ze goed voor 6% van de toegevoegde waarde (tabel 1).

Tabel 1. Indicatoren van de Vlaamse aardappelverwerkende industrie, 2014

	Vlaamse aardappelverwerking	aandeel Vlaamse aardappelverwerking in Belgische	aandeel Vlaamse aardappelverwerking in Vlaamse voedings- en drankenindustrie
aantal bedrijven	34	61%	1%
omzet (miljoen euro)	1.222	47%	3%
tewerkgestelde personen	3.097	68%	5%
netto toegevoegde waarde (miljoen euro)	288	44%	6%

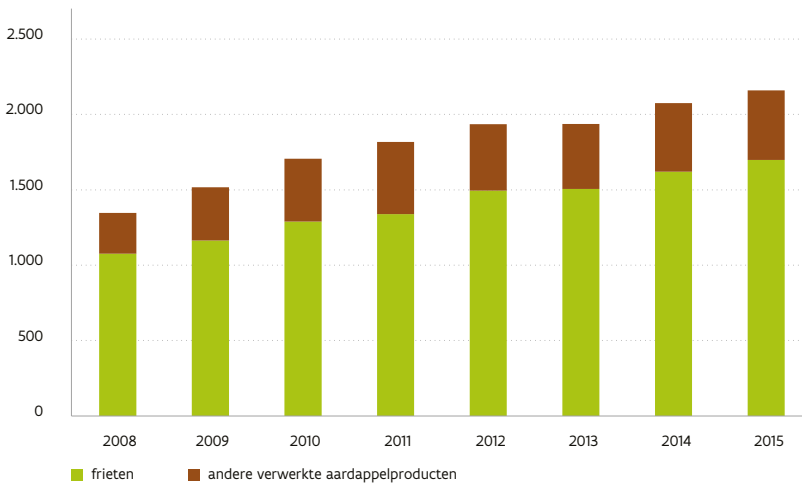
Bron: Departement Landbouw en Visserij op basis van FOD Economie en RSZ

De aardappelverwerking is een sterk groeiende sector. Tot in de jaren zeventig stonden thuis verse aardappelen op het menu en kochten ook frituren en restaurants verse aardappelen om ze dan zelf te verwerken. Parallel met de diepvriesgroentesector en in het spoor van de aardappelhandel ontstond er in België ook een aardappelverwerkende sector die zich zeker vanaf de jaren tachtig enorm ontwikkelde. De daling van de consumptie van verse aardappelen werd dus gedeeltelijk gecompenseerd door de snelle groei van verwerkte aardappelproducten. In eerste instantie ging het vooral om diepvriesfrietten, maar het gamma is ondertussen al lang uitgebreid naar de meest diverse vormen van aardappelproducten. In tegenstelling tot verse aardappelen zijn diepgevroren producten uitermate geschikt voor transport wereldwijd.

In 2015 werd in België net geen 4 miljoen ton aardappelen verwerkt tot gekoelde en diepgevroren friet, pureeproducten, chips, voorgedroogde aardappelen, vlokken, enz. Ten opzichte van 2008 worden bijna de helft meer aardappelen verwerkt. De groei manifesteert zich vooral in de productie van frieten (figuur 8). Het volume van de andere producten nam tot 2011 toe, maar blijft de laatste jaren min of meer stabiel. De groei van de Belgische aardappelverwerkende industrie wordt mede mogelijk gemaakt dankzij een toegenomen wereldwijde vraag naar verwerkte aardappelen.

Enkele belangrijke aardappelverwerkende bedrijven in Vlaanderen zijn Clarebout Potatoes, Agristo, Farm Frites en Veurne Snackfoods.

Figuur 8. Evolutie van de productie van verwerkte aardappelproducten, 1.000 ton, België, 2008-2015

Bron: Belgapom

5.2 GRAAN

In 2014 telt Vlaanderen volgens de btw-aangiften 2.939 graanverwerkende bedrijven, wat neerkomt op 65% van alle voedings- en drankenindustrieën. Ongeveer vier vijfde van deze bedrijven zijn ambachtelijke vervaardigers van brood en banketbakkerswaren. Het aandeel kleine bedrijven is dan ook zeer groot in de graanverwerking, zodat qua omzet, toegevoegde waarde en tewerkgestelde personen het aandeel in de Vlaamse voedings- en drankenindustrie beduidend lager is.

Tabel 2. Indicatoren van de Vlaamse graanverwerkende industrie, 2014

	Vlaamse graanverwerking	aandeel Vlaamse graanverwerking in Belgische	aandeel Vlaamse graanverwerking in Vlaamse voedings- en drankenindustrie
aantal bedrijven	2.939	64%	65%
omzet (miljoen euro)	6.773	73%	18%
tewerkgestelde personen	22.536	70%	35%
toegevoegde waarde (miljoen euro)	1.572	66%	30%

Bron: Departement Landbouw en Visserij op basis van FOD Economie en RSZ

Maalderijen leveren bloem aan de tweede transformatiesector, o.a. aan de brood- en banketbakkerijen, de koekjes- en deegwarenindustrie. Volgens cijfers van FOD Economie wordt er in België iets meer dan 1 miljoen ton tarwemeel geproduceerd. Enkele belangrijke maalderijen in Vlaanderen zijn Dossche Mills, Soubry en Ceres.

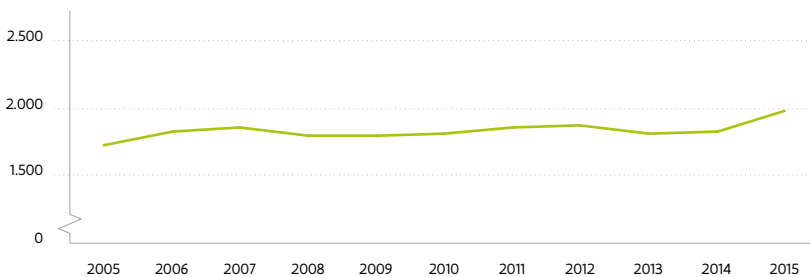
Een aantal maalderijen zijn gediversifieerd naar andere activiteiten. Zo is bijvoorbeeld maalderij Soubry eveneens marktleider van droge deegwaren in België. Andere maalderijen zijn actief in het maken van veevoeders. Deze twee sectoren zijn nauw met elkaar verbonden aangezien de nevenproducten van de maalderijen vaak gebruikt worden in veevoeders.

Syral Belgium, een dochterbedrijf van Tereos, is de belangrijkste speler in de Vlaamse zetmeelindustrie en verwerkt jaarlijks 600.000 tot 700.000 ton tarwe tot zetmeel, zoetstofingrediënten in vloeibare en poedervorm, polyolen, vezels, eiwitten, bijproducten en bio-ethanol. Eindproducten vinden voornamelijk hun weg naar de voedsel-, diervoeder-, papier- en golfkartonindustrie.

Mout wordt gemaakt door het graan in water te weken waardoor het ontkiemt en het daarna te drogen. Het product wordt gebruikt voor bier, whisky en een aantal voedingsmiddelen. Gedurende de twintigste eeuw zijn steeds meer mouterijen verdwenen en wordt mout op meer industriële wijze geproduceerd door gespecialiseerde bedrijven, hoewel een aantal brouwerijen nog steeds over een eigen mouterij beschikken. Een belangrijke speler is Boortmalt, dat uitgegroeid is tot de tweede grootste moutproducent van Europa en de vijfde grootste ter wereld. Het is een dochtermaatschappij van de Franse graancoöperatie Axereal.

De basisgrondstoffen voor bier zijn mout, water, hop en gist. Het meeste bier wordt gemaakt op basis van gerstemout, maar ook andere granen worden gebruikt, bv. tarwe in witbieren. In 2015 werd er in België bijna 2 miljard liter bier gebrouwen. Hiervan was 34% bestemd voor de interne markt en 66% voor de export. Ten opzichte van 2005 groeide de bierproductie met 15% (figuur 9). InBev Belgium is marktleider in de brouwerijsector en maakt deel uit van 's werelds leidende brouwer Anheuser-Busch InBev.

Figuur 9. Evolutie van de productie van bier, miljoen liter, België, 2005-2015

Bron: Prodcorn en Belgische Brouwers

5.3 SUIKERBIETEN

Het suikerquotum is momenteel nog een van de pijlers van het Europese suikerbeleid, maar wordt in 2017 afgeschaft. De bieten die in 2016 uitgezaaid werden, zijn dus de laatste die onder het quotumsysteem vallen. België heeft momenteel een suikerquotum van 676.235 ton.

Iscal Sugar heeft een suikerquotum van 190.000 ton en bezit één suikerfabriek in Fontenoy, die 12.000 ton bieten per dag kan verwerken. De Tiense Suikerraffinaderij, die deel uitmaakt van de Duitse groep Südzucker, heeft een quotum van 486.235 ton. Ze heeft een suikerfabriek in Tienen met een dagelijkse verwerkingscapaciteit van 12.000 ton bieten en een tweede suikerfabriek in Wanze die via een pipeline diksap krijgt van de rasperij van Longchamps, die dagelijks zo'n 18.000 ton bieten verwerkt. Verder heeft ze nog een vestiging in Oostkamp en Merksem voor de productie van suikerspecialiteiten en een vestiging gespecialiseerd in suikerexport en -trading in Antwerpen.

De suikerbietentelers leveren de suikerbieten aan de suikerfabriek waarmee ze een contract afgesloten hebben. In 2015 was 56% van de leveringsrechten van de Vlaamse bietentelers afgesloten met Iscal Sugar en 44% met de Tiense Suikerraffinaderij, wat blijkt uit tabel 3.

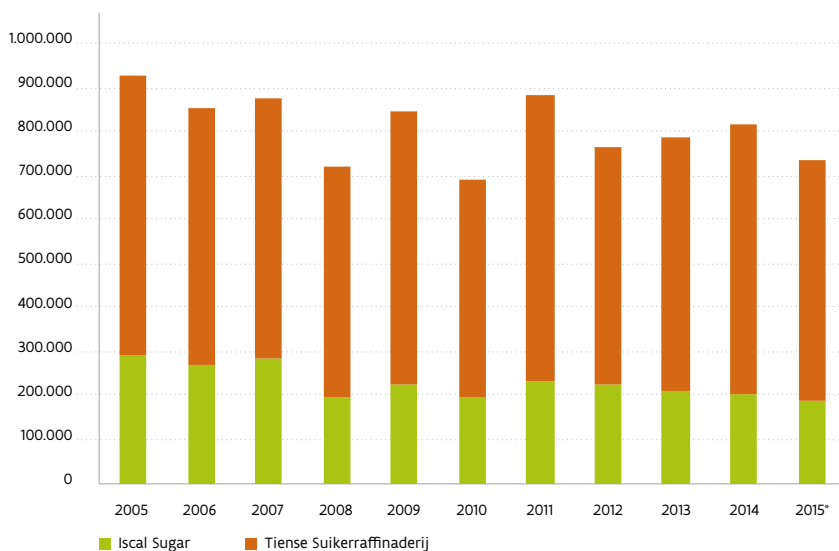
Tabel 3. Verdeling van de leveringsrechten volgens fabriek en regio, ton bieten aan 16% suiker, 2015

	Iscale Sugar	Tiense Suikerraffinaderij	totaal
Vlaams gewest	868.393	672.340	1.540.733
Waals gewest	422.202	2.622.328	3.044.530
België	1.290.595	3.294.668	4.585.263

Bron: Confederatie van de Belgische Bietenplanters

In de bietencampagne 2015/2016 werd in België 4,4 miljoen ton suikerbieten verwerkt tot ongeveer 732.000 ton bietsuiker. Ten opzichte van 2005 is deze suikerproductie 21% lager (figuur 10). De vermindering is o.a. het gevolg van een herstructureringsregeling binnen het suikerbeleid die leidde tot een daling van het Europese en Belgische suikerquotum.

Figuur 10. Evolutie van de suikerproductie per suikeronderneming, ton witte suiker, België, 2005-2015

* voorlopig cijfer

Bron: Confederatie van de Belgische Bietenplanters

Van de suikerproductie is ongeveer 90% bulkverkoop, die bestemd is voor verdere verwerking in de industrie.

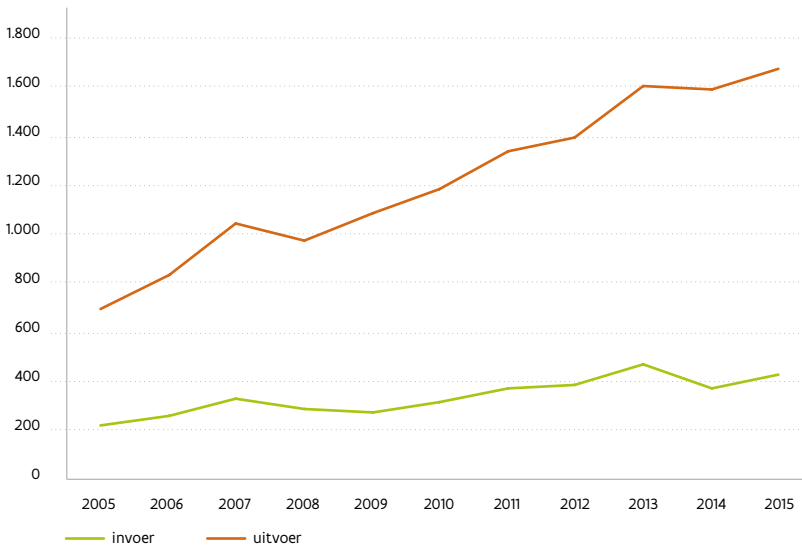
De meeste nevenproducten die vrijkomen bij de suikerproductie (bietenpulp, bietenstaartjes en schuim-aarde) worden gevaloriseerd in de landbouw als veevoeder of als meststof. Melasse wordt gebruikt in de bereiding van alcohol, gist, citroenzuur of veevoerders.

6 BUITENLANDSE HANDEL

6.1 AARDAPPELEN

De uitvoer van aardappelen en de bereidingen ervan vertegenwoordigt een waarde van 1,67 miljard euro in 2015 en de invoer slechts 425 miljoen, wat resulteert in een positief handelssaldo van 1,25 miljard euro. Door een sterke expansie van de exportwaarde is het saldo 2,6 keer groter geworden in de afgelopen tien jaar (figuur 11).

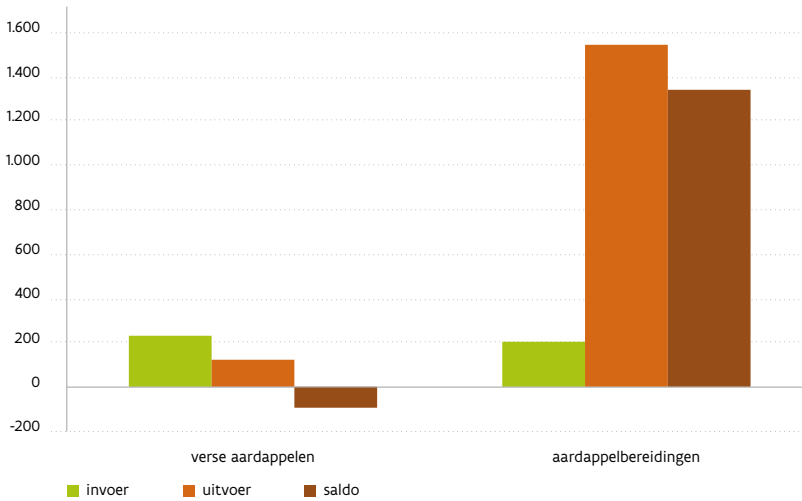
Figuur 11. Evolutie van de in- en uitvoer van aardappelen en aardappelbereidingen, miljoen euro, België, 2005-2015

Bron: Departement Landbouw en Visserij op basis van Eurostat

De grootste exportwaarde (92%) wordt gecreëerd door de aardappelbereidingen (figuur 12). Er worden iets meer verse aardappelen ingevoerd dan uitgevoerd, maar dat wordt ruimschoots gecompenseerd door het hoge exportsaldo van de aardappelbereidingen. België is anno 2015 de grootste exporteur wereldwijd van vorgebakken aardappelproducten.

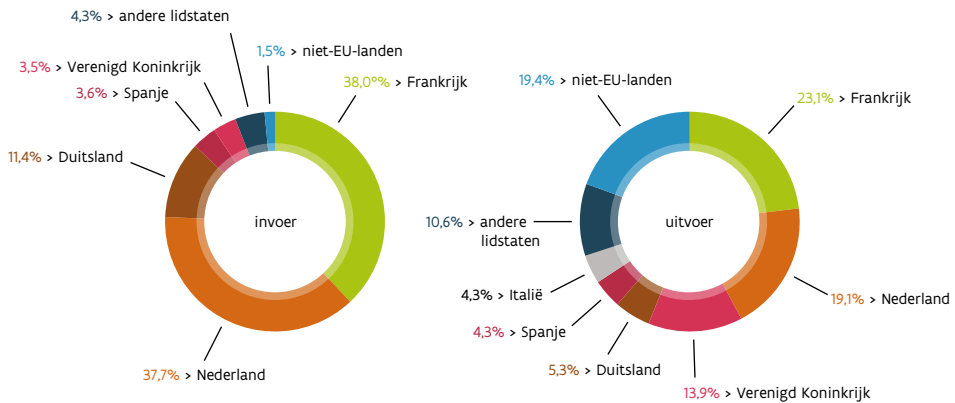
Figuur 12. In- en uitvoer van verse aardappelen en aardappelbereidingen, miljoen euro, België, 2015

Bron: Departement Landbouw en Visserij op basis van Eurostat

Figuur 13 geeft de belangrijkste in- en uitvoerlanden weer. Wat de uitvoer betreft, is 80% bestemd voor landen van de EU. Ongeveer 56% van de exportwaarde komt in Frankrijk, Nederland en het Verenigd Koninkrijk terecht. Bij de invoer is 98% afkomstig van de EU-landen. Meer dan drie vierde van de importwaarde is afkomstig uit onze buurlanden Frankrijk en Nederland.

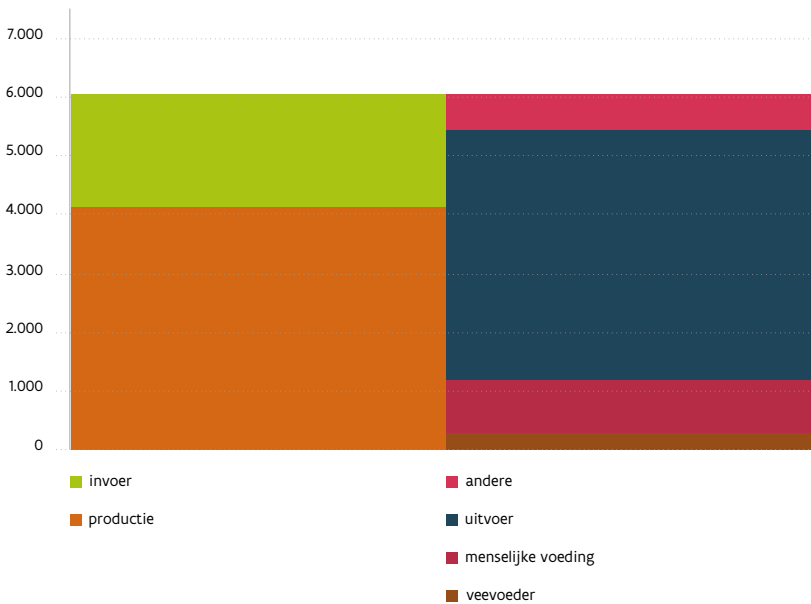
Figuur 13. Aandeel van de belangrijkste landen in de in- en uitvoerwaarde van consumptieaardappelen en de bereidingen ervan, België, 2015

Bron: Departement Landbouw en Visserij op basis van Eurostat

Dat de aardappelsector sterk exportgericht is, blijkt ook uit de bevoorradingsbalans van aardappelen in volume (figuur 14). Zo was voor het aardappelseizoen 2011/2012 de zelfvoorzieningsgraad 231%.

Figuur 14. Bevoorradingsbalans van aardappelen, 1.000 ton, België, 2011/12

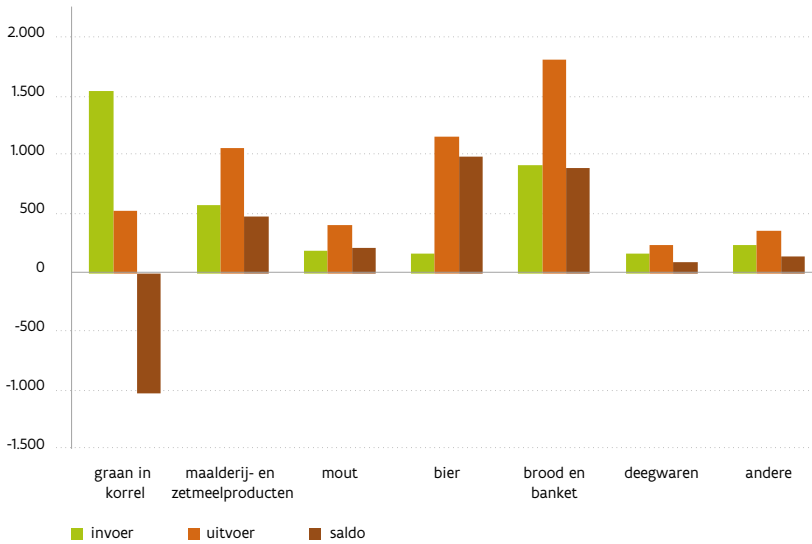
Bron: Departement Landbouw en Visserij op basis van FOD Economie

6.2 GRAAN

Uit figuur 15 blijkt dat voor België de importwaarde van granen in de korrel (1,54 miljard euro) de exportwaarde overstijgt met ruim een miljard euro. De maalterij en de mouterij-bouwerij is sterk afhankelijk van het buitenland voor haar graanbevoorrading. In België wordt er immers weinig bak- en brouwgraan geproduceerd om klimatologische en bodemkundige redenen en wegens lagere opbrengsten en risico op kwaliteitsproblemen van het graan.

België is echter netto-uitvoerder van verwerkte graanproducten. Bier, gevolgd door brood en banketbakkerij, noteert het hoogste saldo. Ongeveer 66% van het geproduceerd bier in België wordt geëxporteerd.

Figuur 15. Buitenlandse handel in graan(producten) per productcategorie, miljoen euro, België, 2015

Bron: Departement Landbouw en Visserij op basis van Eurostat

Aangezien het uitvoersaldo van de verwerkte producten het invoersaldo van de granen in de korrel meer dan compenseert, is de globale handelsbalans van graanproducten positief (+1,75 miljard euro) (figuur 16). De export groeide met 80% ten opzichte van 2005 tot 5,52 miljard euro in 2015. Dat, in combinatie met een dalende invoerwaarde sinds 2012, leverde de laatste jaren een hoger positief saldo op.

Figuur 16. Evolutie van de in- en uitvoer van graan(producten), miljoen euro, België, 2005-2015

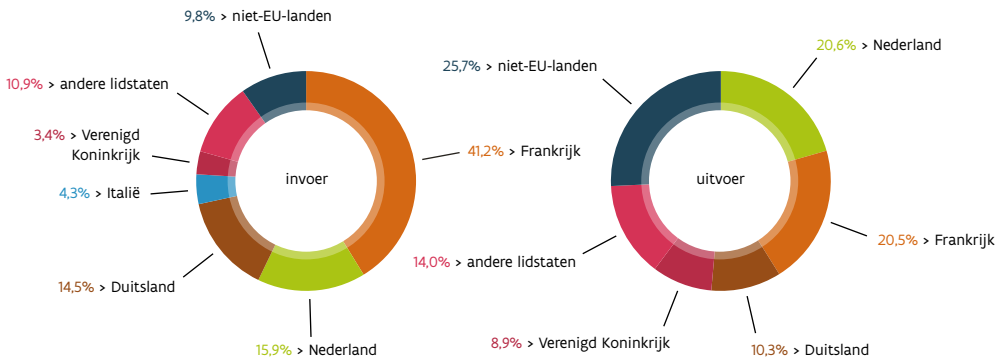

Bron: Departement Landbouw en Visserij op basis van Eurostat

Bij de invoer van graan(producten) is 90% afkomstig uit EU-lidstaten (figuur 17). De belangrijkste handelspartners zijn onze buurlanden Frankrijk, Nederland en Duitsland, samen goed voor 72% van de invoer.

De Belgische uitvoer is voor 74% gericht op de EU-lidstaten, met als voornaamste bestemmingen Nederland, Frankrijk, Duitsland en het Verenigd Koninkrijk. Er is ook 26% bestemd voor landen buiten de Europese Unie, met als belangrijkste afnemer de Verenigde Staten.

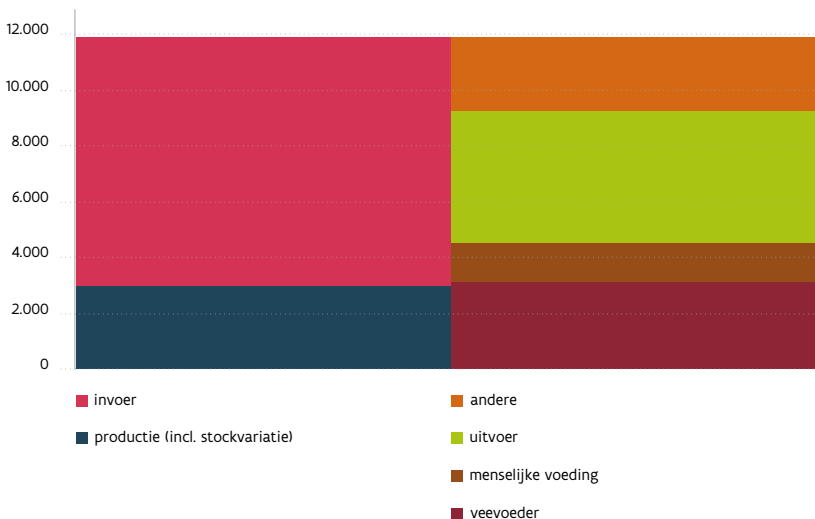
Figuur 17. Buitenlandse handel in (graan)producten per handelspartner, België, 2015

Bron: Departement Landbouw en Visserij op basis van Eurostat

Dat de graanproductie ontoereikend is voor de behoefte van de interne markt, blijkt ook uit het stroomdiagram in volume (figuur 18). Op basis van deze cijfers kan de zelfvoorzieningsgraad van graan voor België geraamd worden op ongeveer 41%.

Figuur 18. Bevoorradingsbalans van granen, 1.000 ton, België, 2011

Bron: Departement Landbouw en Visserij op basis van FAO – FOOD Balance

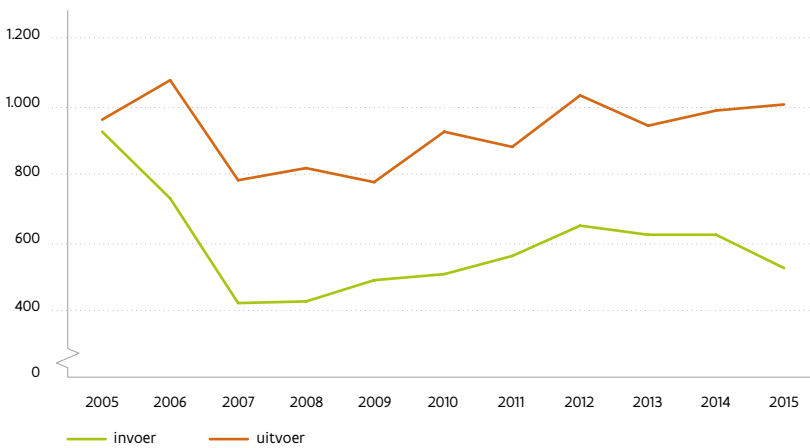
6.3 SUIKER

Hoewel suiker nog in veel andere producten voorkomt, wordt de buitenlandse handel in suiker in dit punt beperkt tot de handel in suikerbieten, vaste biet- en rietsuiker, andere suikers, stropen en suikergoed (met uitzondering van cacao-producten).

Uit figuur 19 blijkt dat de handelsbalans van suiker een exportsaldo optekent van 0,5 miljard euro in 2015, de hoogste waarde sinds 2005. Na de Europese hervorming van het suikerbeleid in 2007 vertoont de uitvoer opnieuw een opwaartse tendens. De invoer groeide continu van 2007 tot 2012, maar daarna is er een dalende tendens.

Door de hoge transportkosten van suikerbieten gebeurt praktisch alle buitenlandse handel in verwerkte vorm. De handel in suikerbieten heeft slechts een aandeel van 0,1% van de in- en uitvoer en is het gevolg van contractteelt met suikerbiettelers in de grensstreek.

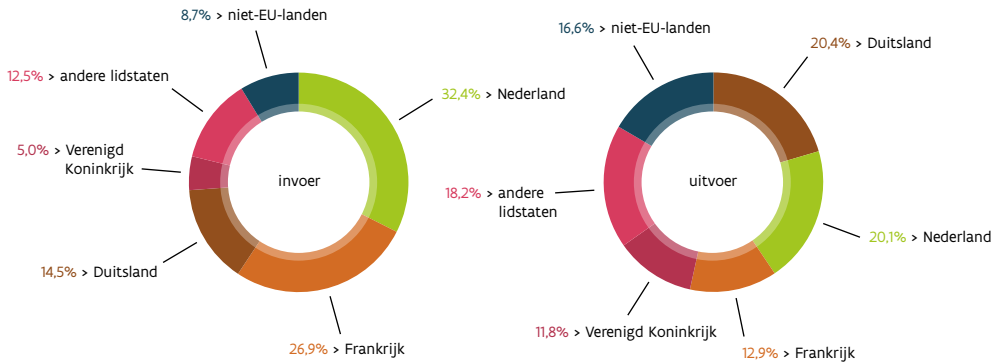
Figuur 19. Evolutie van de in- en uitvoer van suikerbieten en suikerhoudende producten, miljoen euro, België, 2005-2015

Bron: Departement Landbouw en Visserij op basis van Eurostat

Onze belangrijkste handelspartners voor de in- en uitvoer zijn Frankrijk, Nederland en Duitsland. Zij nemen samen bijna drie kwart van de invoer en iets meer dan de helft van de export voor hun rekening (figuur 20).

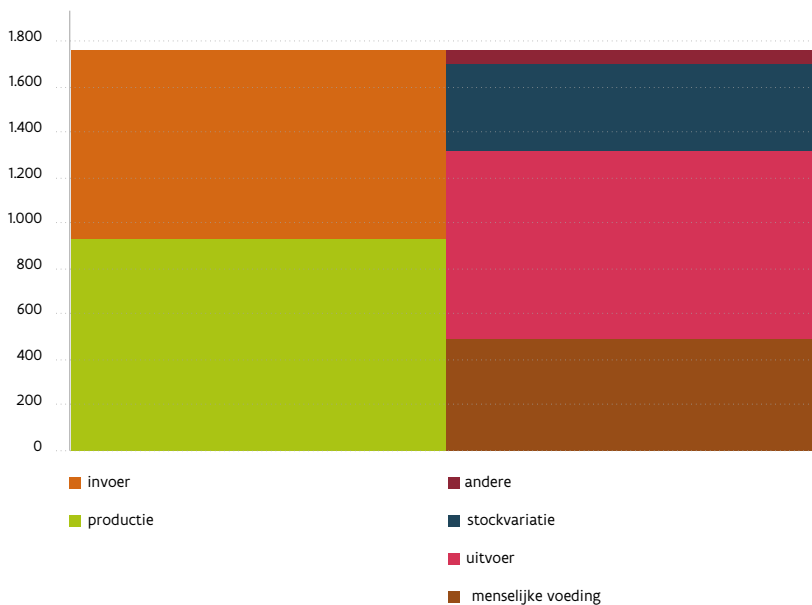
Figuur 20. Buitenlandse handel in suikerbieten en suikerhoudende producten per handelspartner, België, 2015

Bron: Departement Landbouw en Visserij op basis van Eurostat

Uit cijfers van FAO Food Balance blijkt eveneens dat de suikerindustrie, gelet op de zelfvoorzieningsgraad van 168%, sterk exportgericht is. Het stroomdiagram in volume wordt weergegeven in figuur 21.

Figuur 21. Bevoorradingbalans van suiker, 1.000 ton, België, 2011

Bron: Departement Landbouw en Visserij op basis van FAO – FOOD balance

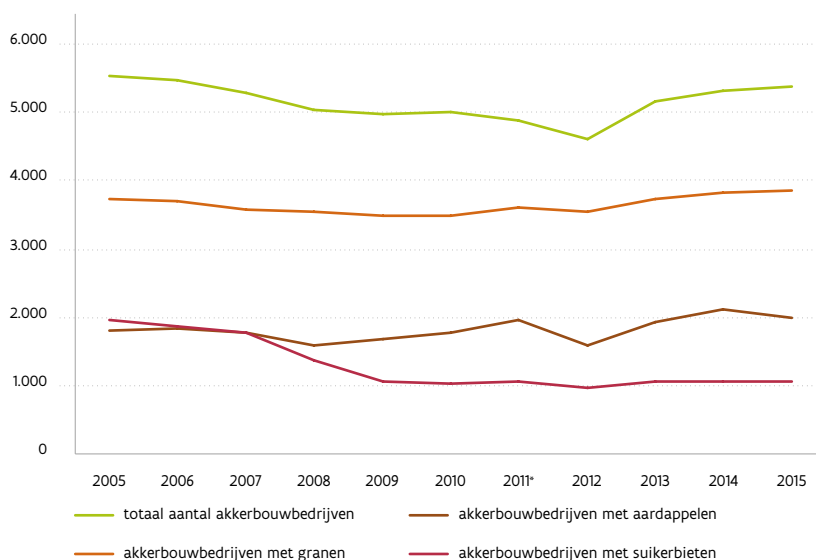
7 LANDBOUW

7.1 AANTAL BEDRIJVEN EN OPPERVLAKTE

Vlaanderen telt in 2015 15.676 bedrijven met akkerbouwteelten: 13.399 met granen voor de korrel, 7.775 met consumptieaardappelen en 3.316 met suikerbieten. Van de bedrijven met akkerbouwteelten zijn er 5.368 gespecialiseerde, al dan niet beroepsmatige akkerbouwbedrijven. Zij maken ongeveer 22% uit van de Vlaamse land- en tuinbouwbedrijven.

Het aantal gespecialiseerde akkerbouwbedrijven kent een dalend verloop tot 2012 om daarna opnieuw te stijgen. Ten opzichte van 2005 zijn er in 2015 3% minder gespecialiseerde akkerbouwbedrijven (figuur 22). De gespecialiseerde akkerbouwbedrijven met aardappelen en granen groeiden in aantal met respectievelijk 11% en 3% ten opzichte van 2005, terwijl die met suikerbieten verminderden met 45% als gevolg van de hervorming van het suikerbeleid.

Figuur 22. Evolutie van het aantal gespecialiseerde akkerbouwbedrijven, 2005-2015

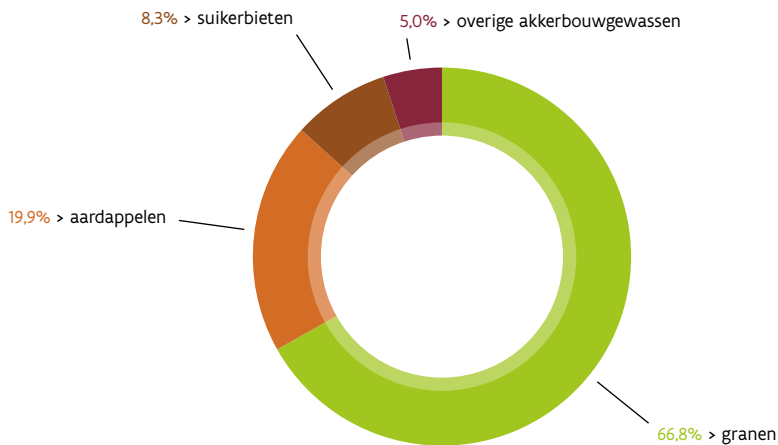

* trendbreuk: zie situering

Bron: Departement Landbouw en Visserij op basis van FOD Economie

Op 212.507 ha of 35% van de totale Vlaamse oppervlakte cultuurgrond worden akkerbouwgewassen geteeld in 2015. De voornaamste teelten zijn granen, consumptieaardappelen en suikerbieten, die samen 95% van de akkerbouwoppervlakte voor hun rekening nemen (figuur 23).

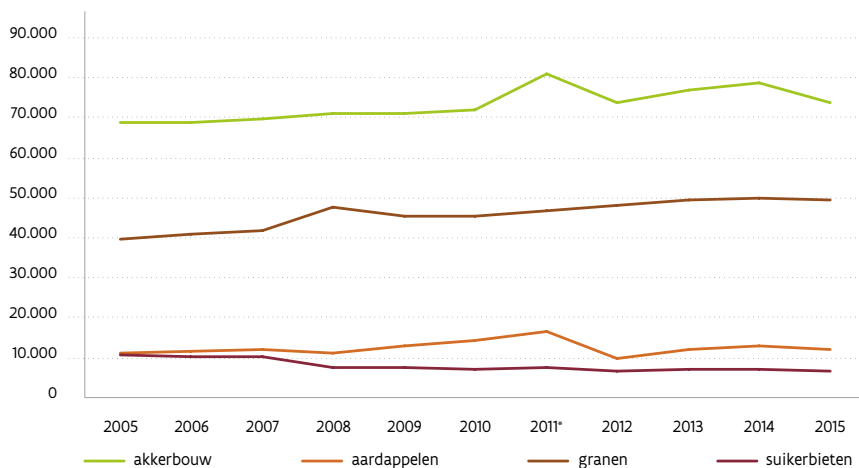
Figuur 23. Verdeling van de oppervlakte akkerbouwgewassen volgens soort, 2015

Bron: Departement Landbouw en Visserij op basis van gegevens FOD Economie

De gespecialiseerde akkerbouwers bewerken 73.617 hectare akkerbouwgrond. Dat areaal varieert soms sterk van jaar tot jaar, maar vertoont globaal een stijgende trend (figuur 24). Vooral de graanteelt breidt zich uit bij de gespecialiseerde akkerbouwers.

Figuur 24. Evolutie van de oppervlakte akkerbouw op de gespecialiseerde akkerbouwbedrijven, ha, 2005-2015

* trendbreuk: zie situering

Bron: Departement Landbouw en Visserij op basis van FOD Economie

De akkerbouwsector wordt gekenmerkt door schaalvergroting. Gemiddeld groeide het akkerbouwareaal op de gespecialiseerde akkerbouwbedrijven met 11% ten opzichte van 2005 tot ongeveer 14 hectare in 2015. Het verschil tussen de bedrijven onderling is echter zeer groot. Zo is een vijfde van de oppervlakte akkerbouw terug te vinden op bedrijven met minstens 75 hectare akkerbouw. Daarnaast telt de akkerbouwsector ook veel bedrijven met een kleine oppervlakte die naast akkerbouw nog andere inkomsten binnen of buiten de landbouw hebben.

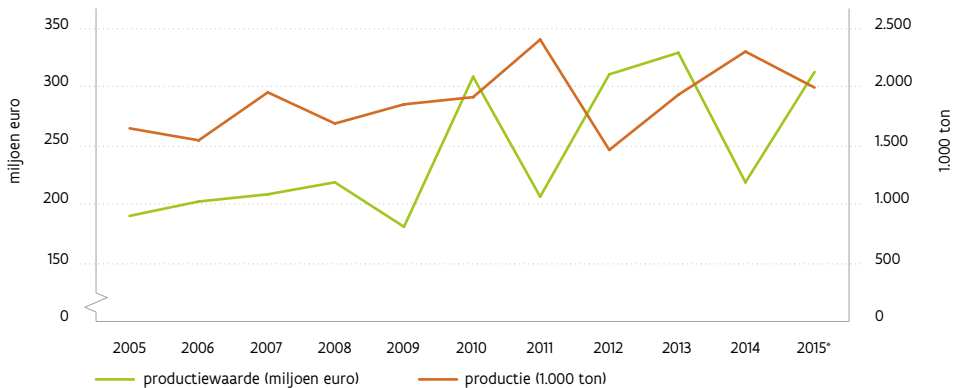
7.2 PRODUCTIE

7.2.1 Aardappelen

In Vlaanderen zijn de aardappelen goed voor een productiewaarde van 314 miljoen euro in 2015. Met een aandeel van 53% in de productiewaarde van de akkerbouw zijn ze het belangrijkste akkerbouwproduct in Vlaanderen. Anders dan in de graan- en suikerbietensector gebeurt de productie vooral in het noorden van België. Vlaanderen genereert ongeveer 66% van de nationale productiewaarde van de aardappel.

De productiewaarde schommelt sterk van jaar tot jaar door variaties in prijs en productie (figuur 25). Volgens cijfers van FOD Economie bedroeg in 2015 de aardappeloogst 1,98 miljoen ton, waarvan 16% vroege aardappelen. De hoogste productie werd opgetekend in 2011 en de laagste in 2012.

Figuur 25. Evolutie van de productiewaarde (miljoen euro) en productie (1.000 ton) van aardappelen, 2005-2015

* voorlopig cijfer productiewaarde

Bron: Departement Landbouw en Visserij en FOD Economie

7.2.2 Granen

Met een productiewaarde van 126 miljoen euro in 2015 nemen de granen 21% van de productiewaarde van de Vlaamse akkerbouw voor hun rekening. In Wallonië worden veel meer granen geteeld. Vlaanderen heeft slechts een aandeel van 32% in de nationale productiewaarde.

De productie van granen schommelt de laatste jaren rond 1,4 miljoen ton (figuur 26). De belangrijkste graangewassen zijn wintertarwe en korrelmaïs, die respectievelijk 46% en 42% uitmaken van de totale graanproductie. De in Vlaanderen geproduceerde granen gaan vooral naar de veevoederindustrie.

Figuur 26. Evolutie van de productiewaarde (miljoen euro) en de productie (1.000 ton) van graan, 2005-2015

* voorlopig cijfer productiewaarde

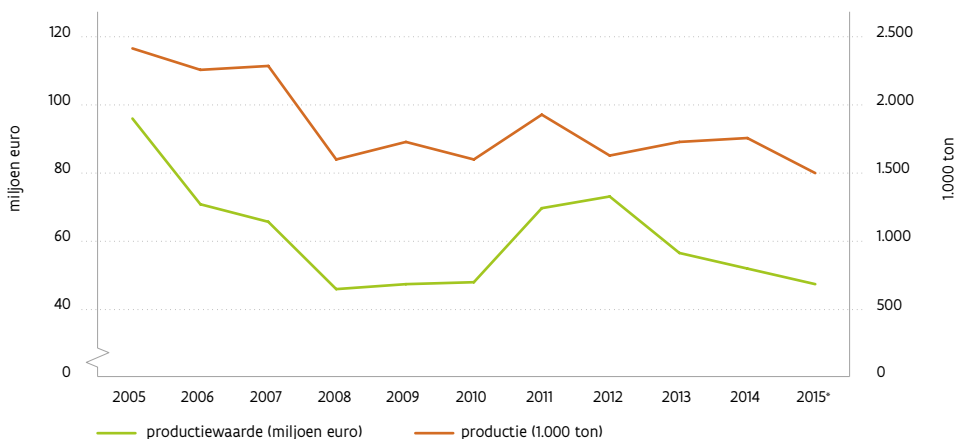
Bron: Departement Landbouw en Visserij en FOD Economie

7.2.3 Suikerbieten

In 2015 werden in Vlaanderen ongeveer 1,5 miljoen ton suikerbieten geproduceerd, goed voor een productiewaarde van 48 miljoen euro. De suikerbietenteelt is, met een aandeel van 8% in de productiewaarde van de Vlaamse akkerbouw een kleinere teelt. De suikerbietenteelt is in België vooral in handen van Waalse akkerbouwers, die ongeveer 70% van de Belgische productiewaarde voor hun rekening nemen.

Als gevolg van een inkrimping van de Belgische suikerquota in het kader van Europese hervormingen van het suikerbeleid, is de productiewaarde tot 2008 sterk gedaald. In de bietencampagnes 2011-2012 en 2012-2013 was de productiewaarde uitzonderlijk hoog. Er was toen een tekort op de Europese suikermarkt, zodat de telers hogere prijzen uitbetaald kregen.

Figuur 27. Evolutie van de productiewaarde (miljoen euro) en de productie (1.000 ton) van suikerbieten, 2005-2015

* voorlopig cijfer productiewaarde

Bron: Departement Landbouw en Visserij en FOD Economie

7.3 TEWERKSTELLING

Volgens de laatst beschikbare cijfers van de FOD Economie (2013) stellen de gespecialiseerde akkerbouw-bedrijven 8.307 personen regelmatig tewerk: 6.979 familiale en 1.328 niet-familiale. Deze personen werken voltijds of deeltijds op het bedrijf.

Omgerekend naar voltijds equivalenten en rekening houdend met de onregelmatig tewerkgestelden, komt dat neer op 4.922 voltijdse arbeidskrachten. Dat is 12% van de voltijds equivalenten die werkzaam zijn in de Vlaamse land- en tuinbouw. Ten opzichte van 2005 is het aantal voltijdse equivalenten gestegen met 7%.

LECTOREN

Koen Carels (SALV), Marianne Claessens (Agentschap Innoveren en Ondernemen), Wim Fobelets (VILT), Jan Hostens (Departement Landbouw en Visserij), François Huyghe (Boerenbond), Sarah Samyn (Groene Kring), Luc Van Belleghem (VLAM), Danny Vandebecck (VAC), Dirk Van Guyze (SALV), Kris Van Nieuwenhove (SALV), Gabriël Ysebaert (Departement Landbouw en Visserij), Hilde Wustenberghs (ILVO)